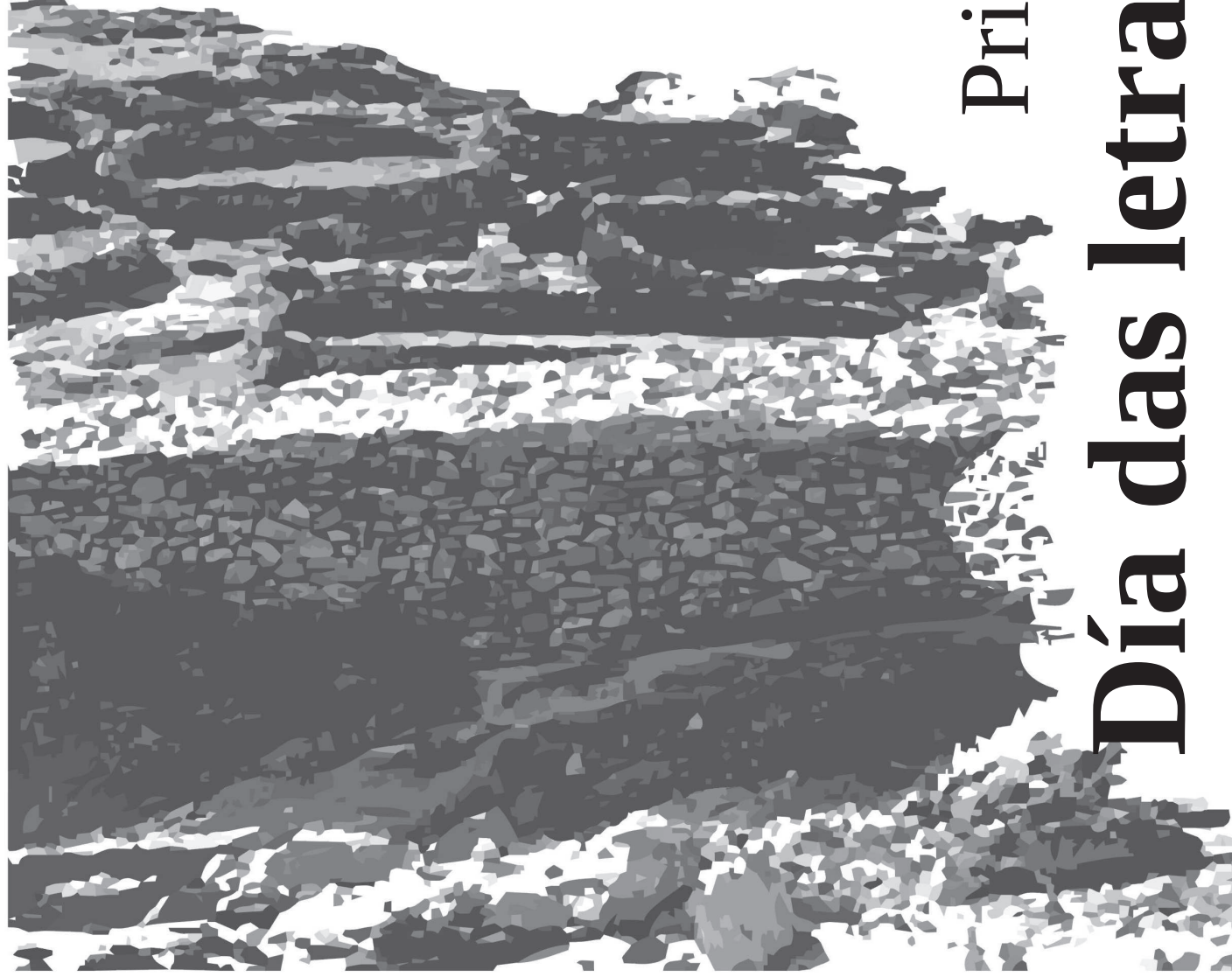

Primeiro Ciclo Primaria

Día das letras galegas 2014

GRUPO DE TRABAJO «LINGUA E POESÍA. XOSÉ DÍAZ CASTRO NO DÍA DAS LETRAS»

Barca Gómez, Marta
Pedrosa Moreno, Julio
Magalhaes Alonso, Laura
Pena Sánchez, Iván
Domínguez Pérez, Luísa
Andrés Losada, Rosa María
Suárez Hermida, Mario Ramón
Guitián Valeiro, Francisco
Herrero Mayor, Armando Xosé
Santiso Andrade, Paz

GRUPO DE TRABAJO «XOSÉ DÍAZ CASTRO NA REDE. ACTIVIDADES TICS INFANTIL E PRIMARIA»

Barca Gómez, María
Vidal Dopazo, María José
Picado Rodríguez, José Antonio
Guimarey Cedeira, Eva Raquel
Hortas González, Isabel
Félix Cedeira, María del Carmen
Rodríguez Rodríguez, Carlos
Fernández de Sanmamed Maneiro, Mª José
Ojea Montes, María Pilar
Vidal Bariego, Laura

COLEXIOS PARTICIPANTES

CEIP Galán, de Oseiro-Arteixo
CEIP Milladoiro, de Malpica
CEIP Montel Touzet, da Coruña
CEIP O Cruce, de Cerceda
CEIP Pardo Bazán, da Coruña
CEIP Ponte dos Brozos, Arteixo
CEIP Portofaro, de Cambre
CEIP Torrente Ballester, de Sigrás
CEIP W. F. Flórez, de Cambre
CPI O Cruce, de Cerceda
CRA de Culleredo

ASESORÍA PEDAGÓGICA

Celina Santamaría Recio

MAQUETACIÓN E DESEÑO GRÁFICO

Manuel Paz Anido (www.edugaliza.org)

AGRADECEMENTOS

Á Real Academia Galega, á Asociación Cultural Xermolos de Guitiriz, a Nélida, a Carlos Gallego Domínguez, a María Bao Fente, a Alejandra Campo Penín, a Maryem Sali Duque pola súa colaboración, paciencia e xenerosidade.

EDITA

Seminario Permanente de Formación do Profesorado do
CEIP Galán, Oseiro-Arteixo (A Coruña)
www.seminariogalan.org

Día das letras galegas 2014

Xosé María Díaz Castro naceu na parroquia dos Vilares, no concello de Guitiriz, o 19 de febreiro de 1914.

A súa familia era unha familia labrega, aínda que o seu pai traballou unha tempada como escribinte.

Xosé María era coñecido no lugar polo nome de Pepe e, de pequeno, axudaba nos labores do campo e a coidar as vacas.

De neno estudou nunha escola da súa aldea mandada construír polos veciños emigrados a Cuba. A escola era coñecida como «A escola da Conchada».

De mozo foi estudar para crego no Seminario de Mondoñedo e alí comezou a escribir as súas primeiras poesías e a publicar algunhas delas no xornal «El Progreso Villalbés», de Vilalba, en Lugo.

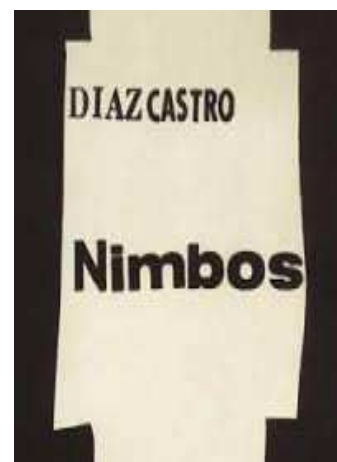
Despois de deixar o Seminario dedicouse a estudar varios idiomas, traballando moitos anos en Madrid como tradutor e profesor de inglés, francés e alemán.

Publicou un libro titulado «Nimbos» cos seus poemas en galego.

Este ano a Real Academia Galega dedícalle o Día das Letras Galegas pola defensa e uso que fixo do noso idioma.

Xosé María Díaz Castro

Capa de Nimbos, único libro publicado por Díaz Castro.

QUE PALABRA FALTA?

1.- Completa a frase coa palabra axeitada.

Castro	1914	labrega
Pepe	Mondoñedo	El Progreso Villalbés

Díaz Castro naceu na parroquia dos Vilares no ano

No Seminario de Mondoñedo comeza a escribir poesías, algunhas delas

foron publicadas no xornal

O seu segundo apelido é

A súa familia era unha familia

Na súa aldea era coñecido polo nome de

De mozo foi estudar para crego ao Seminario de

ISTE VAISE E AQUEL VAISE...

2.- A que país emigraron os veciños que mandaron construír a escola da aldea de Díaz Castro? Colorea o correcto.

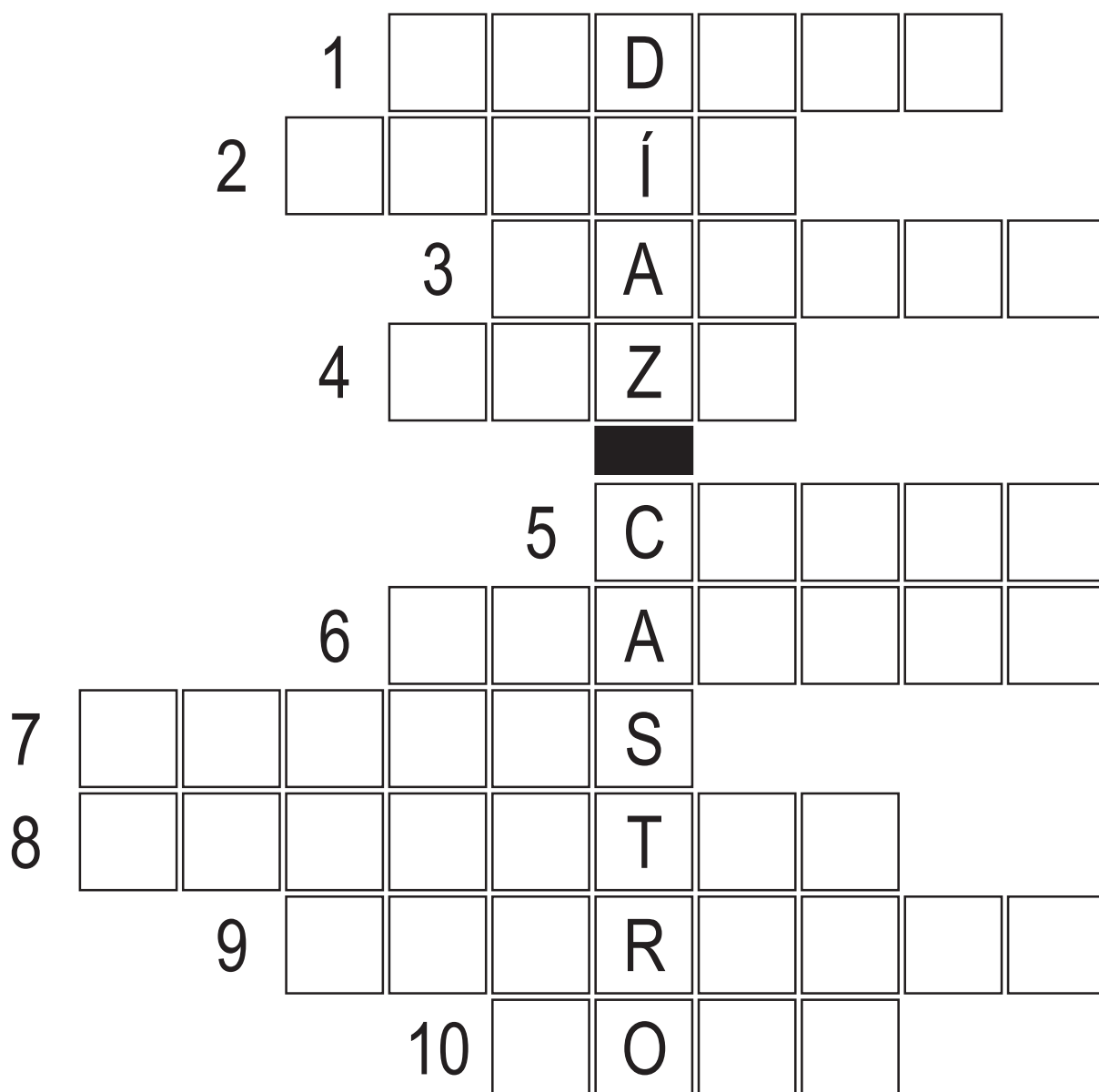
CUBA

ALEMAÑA

ITALIA

ARXENTINA

O ENCRUCILLADO DE XOSÉ DÍAZ CASTRO

HORIZONTAIS

- 1.- Cidade española na que traballou de maior Xosé María.
- 2.- Segundo nome de Díaz Castro.
- 3.- Idioma no que escribiu os seus poemas.
- 4.- Etapa da súa vida na que foi estudar ao Seminario.
- 5.- Traballo para o que estudou en Mondoñedo.
- 6.- Un dos idiomas que coñecía moi ben.
- 7.- Título do único libro que publicou.
- 8.- Profesión na que traballou en Madrid.
- 9.- Oficio que tiñan os pais de Xosé María.
- 10.- Primeiro nome de Díaz Castro.

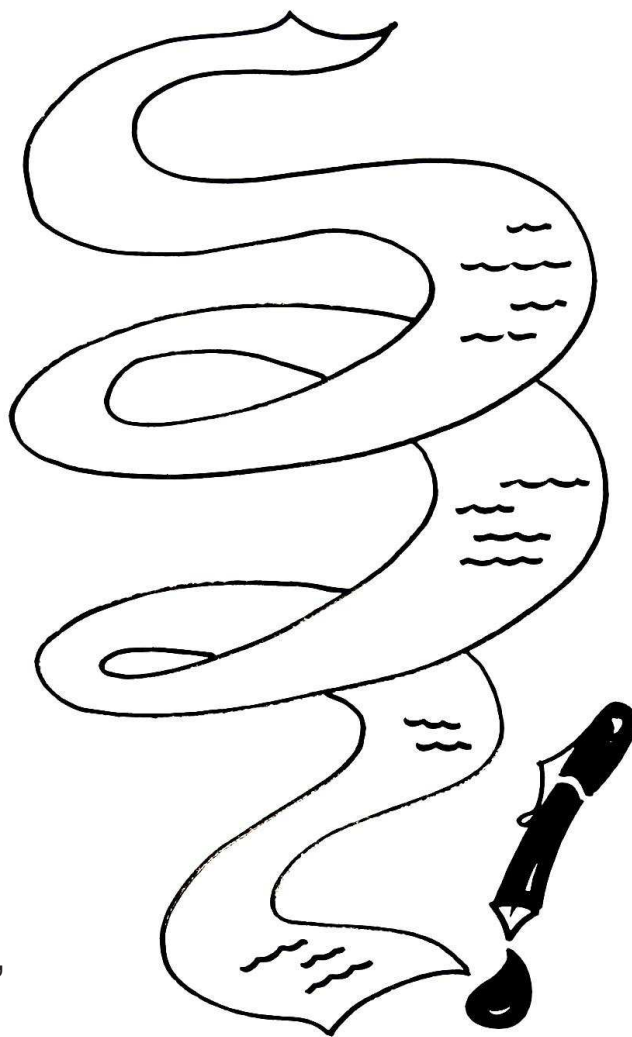
1.- MADRID 2.- MARÍA 3.- GALEGO 4.- MOZO
5.- CREGO 6.- FRANCÉS 7.- NIMBOS
8.- TRADUTOR 9.- LABREGOS 10.- XOSÉ

Xa se fincou nas pereiras
a primavera. Sentín
o vou-e-non-vou de marzo.
¡Xa non hai piedade pra min!

Pasou rispándome a quina
dun cabalo que non vin.
Brandéuse o ceo de vidro
aló por Ponte-Gafín.

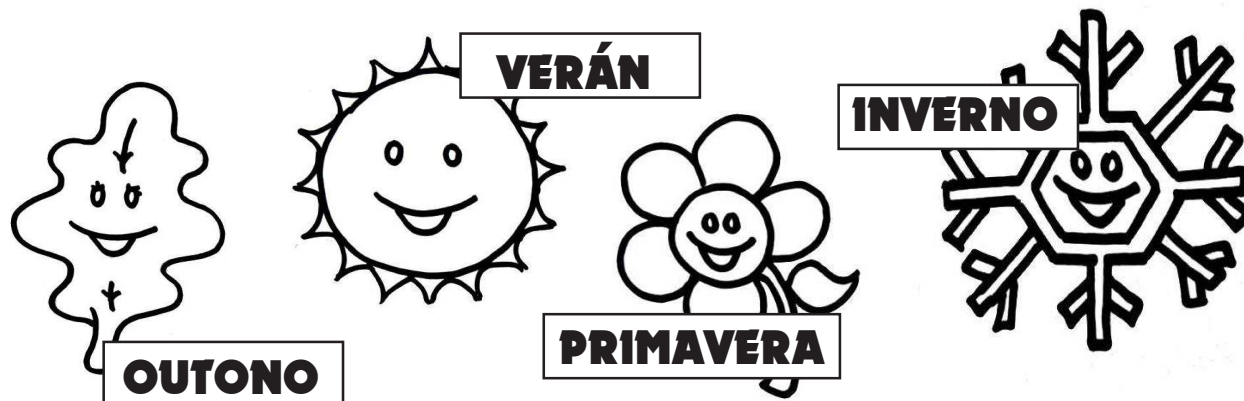
Crebóuse a paz coma un fío
nos dentes fríos de abril.
Perdido no remuíño,
¡xa non hai piedade pra min!

Ti, cabelos de ouro e de aire,
nena, ¿en que ceo te vin?
Chuchoume unha meiga os ollos,
ti xa non es metá de ti.

LÉMBRASTE DO POEMA?

3.- Que estación do ano se fincou nas pereiras? Colorea.

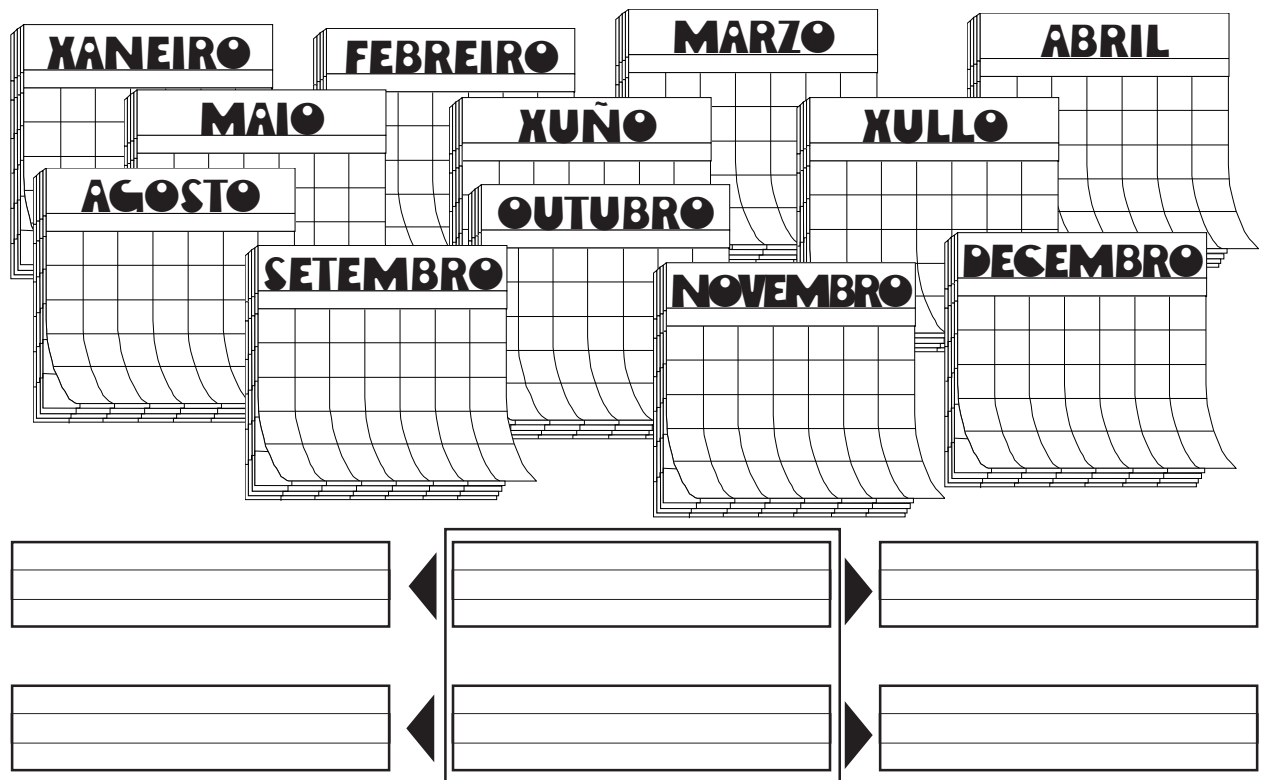
4.- Que foi o que non viu o poeta e que lle pasou rispando? Ordena e copia.

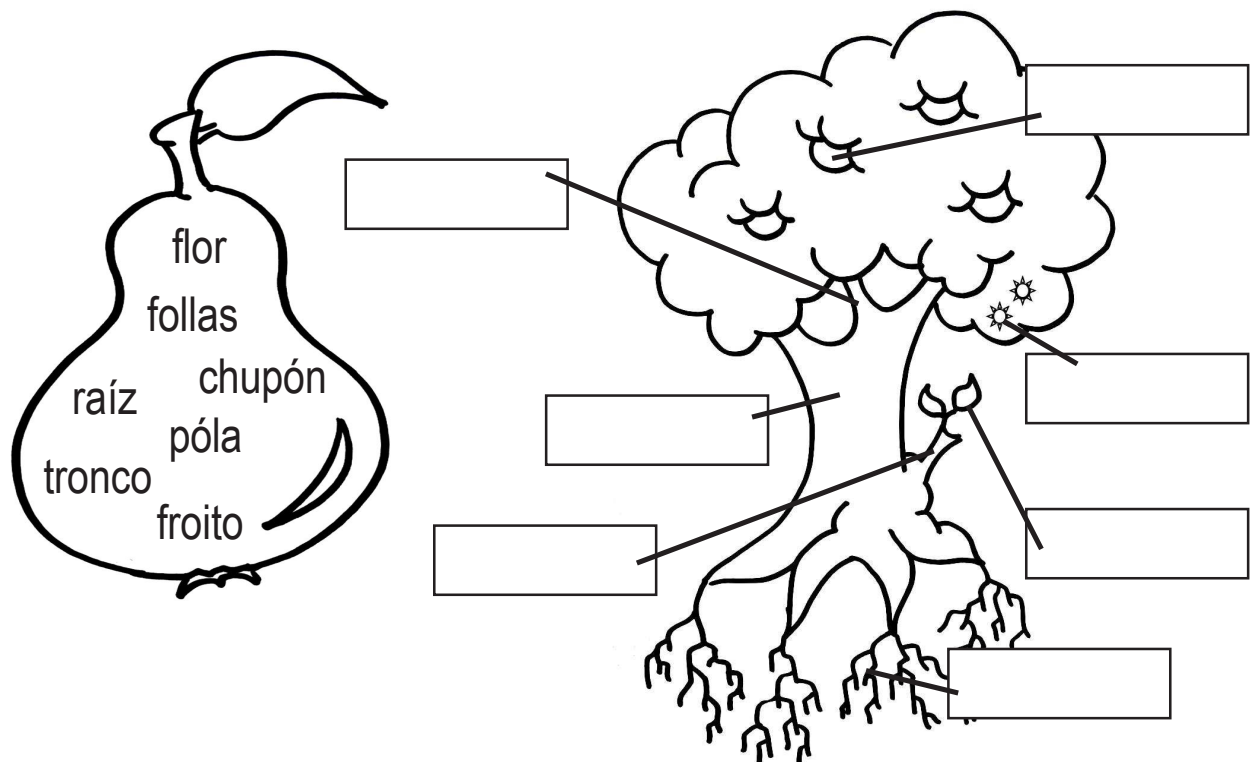
5.- Colorea da mesma cor as palabras do poema «Remuíño» de Díaz Castro que están relacionadas.

O ceo	de ouro e de aire
Vou e non vou	de marzo
Os dentes fríos	dun cabalo
Os cabelos	de abril
A quina	de vidro

6.- Na poesía noméanse dous meses. Cales son? Localízaos neste calendario. Arrodeaos, cópiais e escribe o mes anterior e posterior a cada un deles.

7.- O froito é só unha parte máis da árbore. Poderías colocar o nome de cada parte da árbore onde lle corresponde?

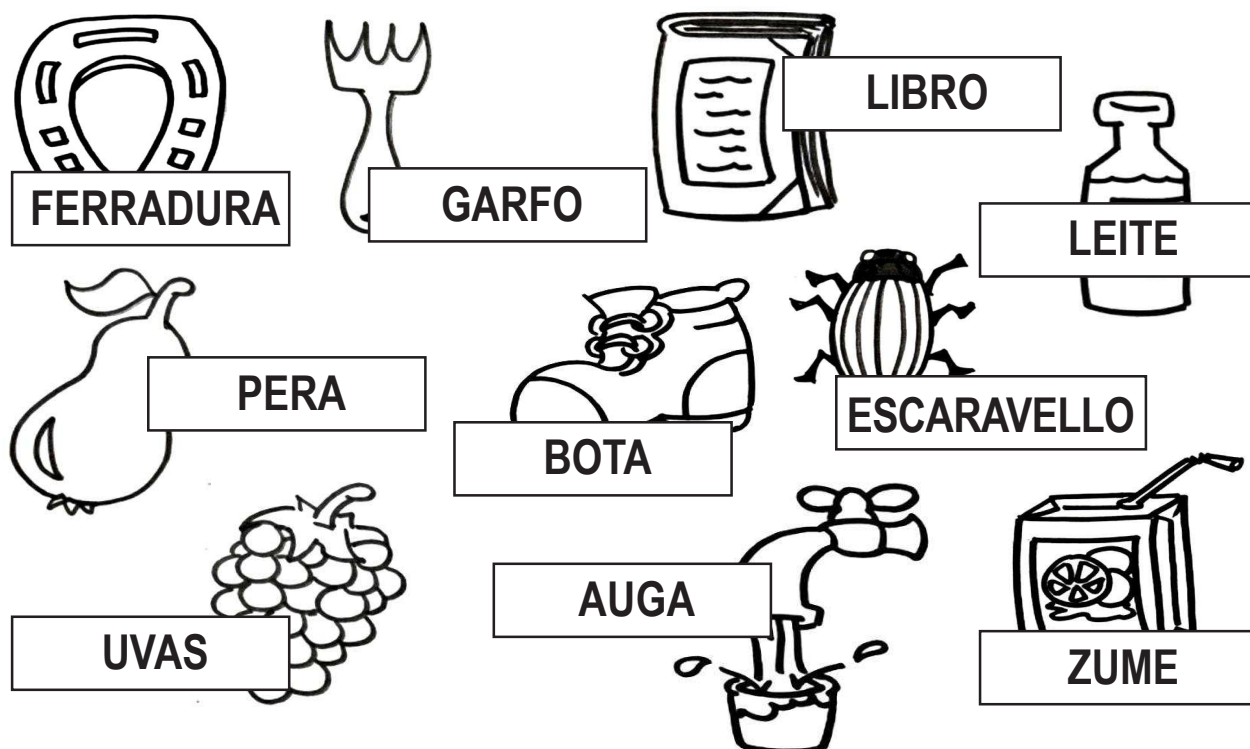

8.- No poema, as palabras que riman, teñen sempre a vogal «i» na última sílaba. Atópaas e escríbeas.

Sentín

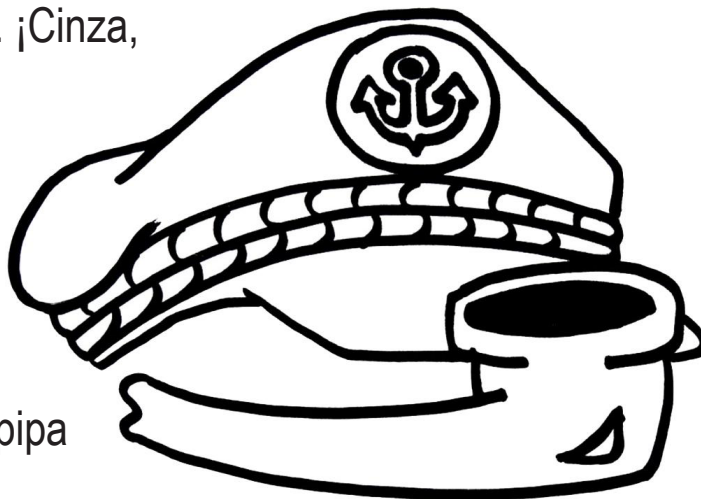
9.- O poeta cóntanos que unha meiga lle chuchou os ollos. É increíble porque os ollos non se poden chuchar, pero nesta lista si que hai cinco cousas que podería chuchar a meiga. Coloréaas e escribe os seus nomes.

¡Chorar, chorar, mentres o barco rompe
contra o solpor, na noite!

A túa pipa non verán meus ollos
fomegar máis;
nin o teu riso, para sempre inmenso
abrente na mar.
Lume che din, cinza me queda. ¡Cinza,
capitán!

Soia a sirea do teu barco
toda a eternidá.
Fume nos ollos, area fría
nas miñas maus.
E en boca que perdín, a longa pipa
fumando a miña vida, capitán.

¡Chorar, chorar,
como sempre choraron as mulleres,
ai capitán, con barcos ou sen eles!

LÉMBRASTE DO POEMA?

10.- Que pasa mentres o capitán chora e chora?

11.- Que cousa non verán máis os ollos do capitán? Completa.

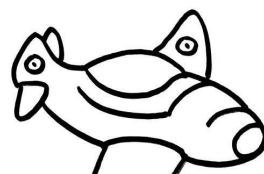
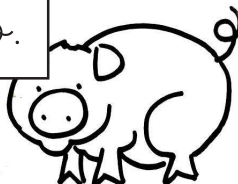

a túa pipa fomegar.

un café quente.

un porco ben gordo.

un avión polo ceo.

Non verán os meus ollos ...

12.- No poema «Ai, capitán» aparecen citadas varias partes do día: o solpor, a noite e o abrente, pero o día ten máis partes. Saberías colocar as diferentes partes do día por orde?

ABRENTE

NOITE

MEDIODÍA

LUSCOFUSCO

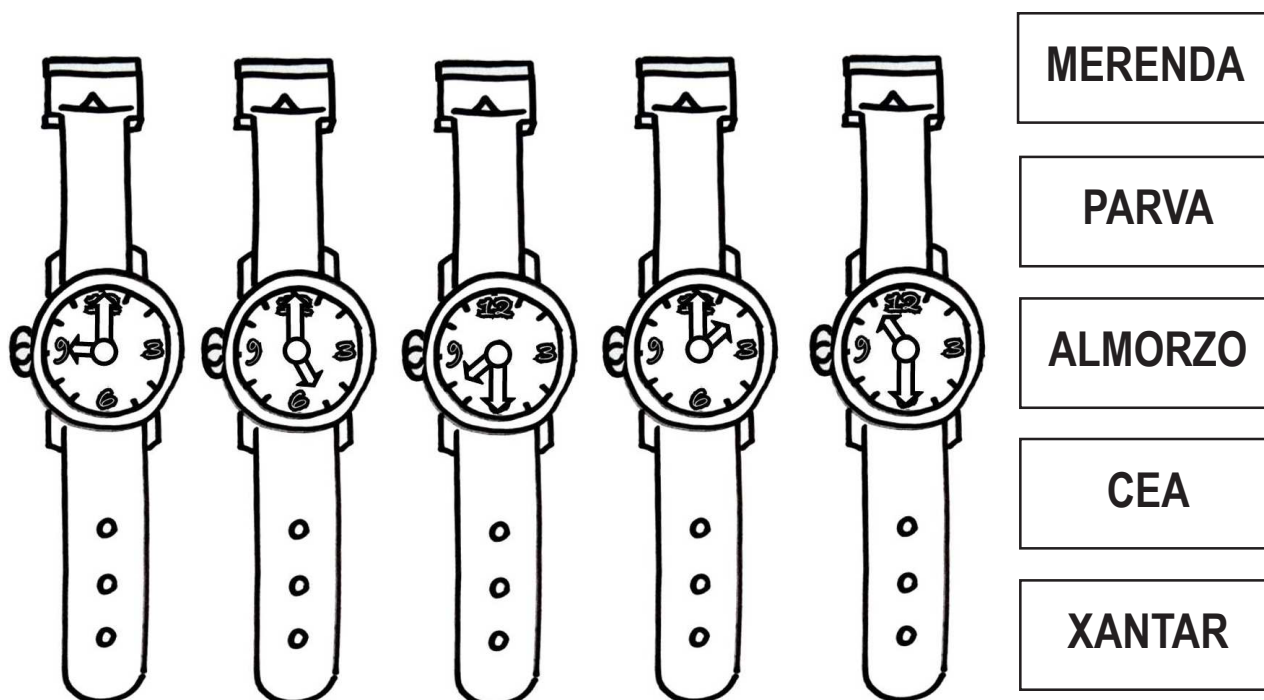
SOLPOR

MAÑÁ

TARDE

1	A						
2			N				
3						D	
4				D			
5						R	
6				C			
7		O					

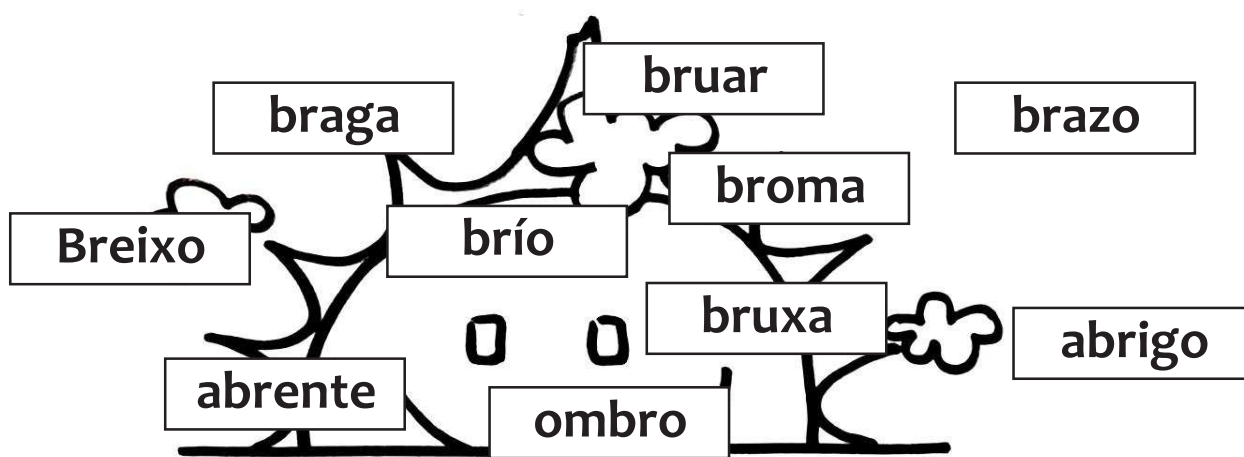
13.- Que comida fas a cada hora do día? Une e colorea da mesma cor cada parella.

14.- Localiza as cinco diferenzas nos debuxos do capitán. Escribeas.

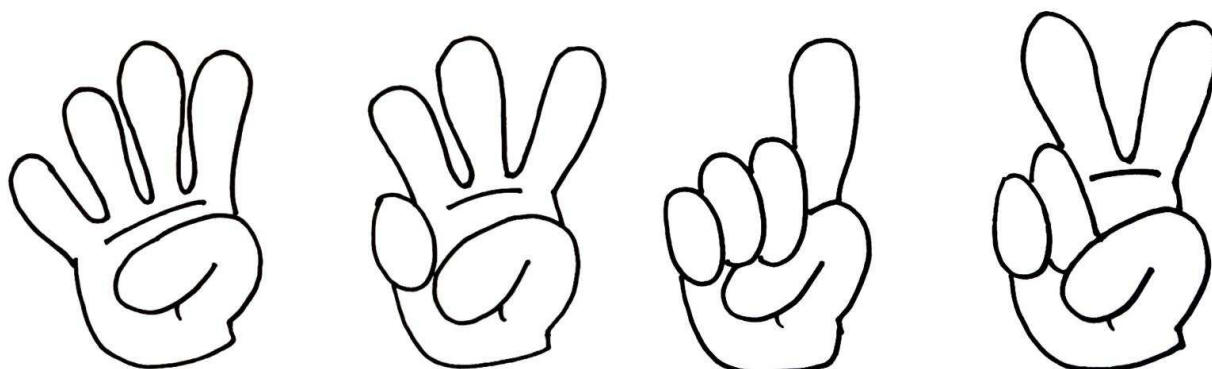

15.- «Abrente» é unha palabra do texto con **-br-** . Clasifica estouttras palabras con **-br-** na seguinte táboa.

bra	bre	bri
bro	bru	

16.- O texto de «Ai, capitán» é unha poesía. As poesías están formadas por versos. Cada liña é un verso. Un conxunto de versos agrupados forman unha estrofa. De cantas estrofas consta este poema? Colorea.

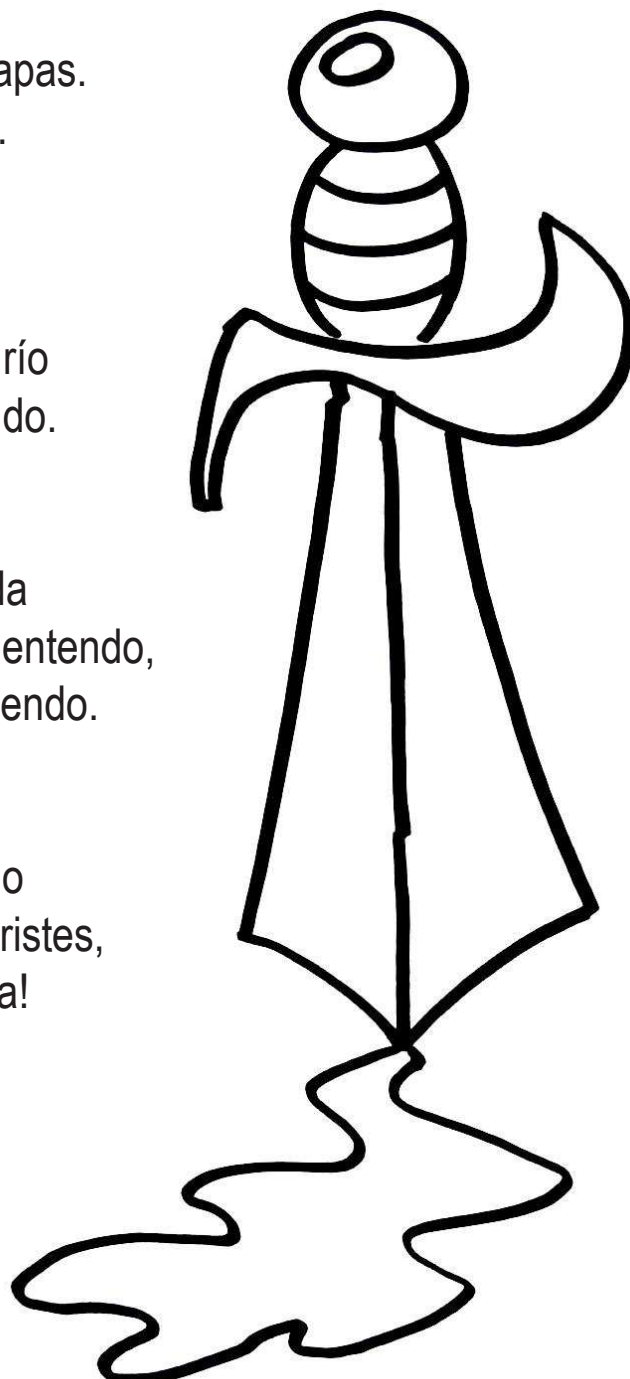

Tódoos ríos pasan pola miña
alma, cheos de Deus, música e lapas.
Tódalas pombas fan o meu amor.
A beleza feriume para sempre.

Ó traveso da escura teadaraña
deste mundo unha estrela cai no río
da miña vida e quédame chamando.
A beleza feriume para sempre.

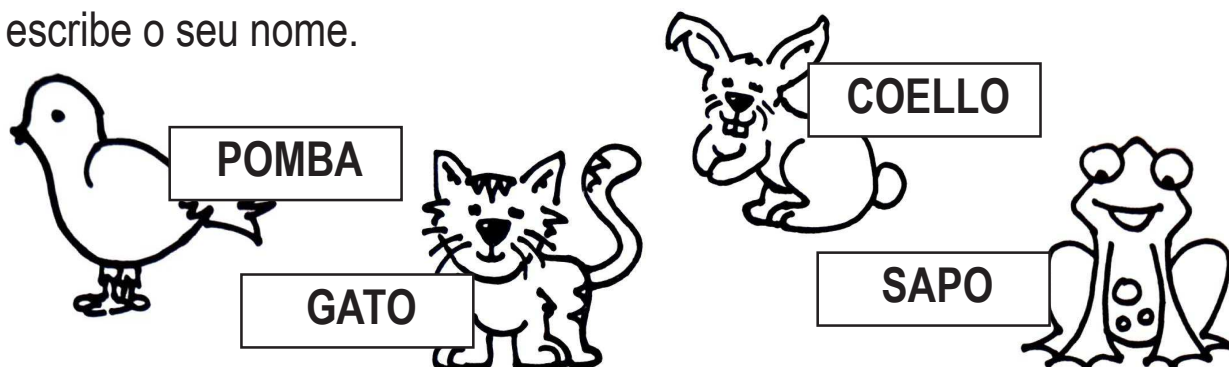
En cada voz eu oio unha chamada
cun longo eco de adeus que non entendo,
pro que me fire coma espada ardendo.
A beleza feriume para sempre.

E as falopas dos anos van caendo
sobre a sede inmortal e os ollos tristes,
¡pro non enterran a boca da ferida!
A beleza feriume para sempre.

LÉMBRASTE DO POEMA?

17.- Que animal se cita no poema «Coma unha espada»? Coloréao e escribe o seu nome.

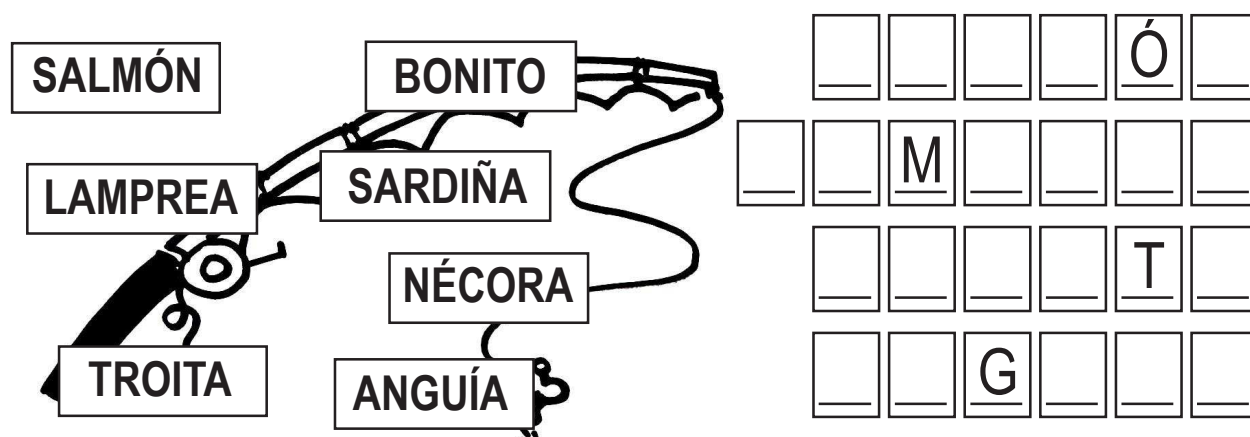

18.- O eco é o son que rebota. Saberías atopar e arrodear neste rebumbio o nome de outras cinco cousas que poden rebotar?

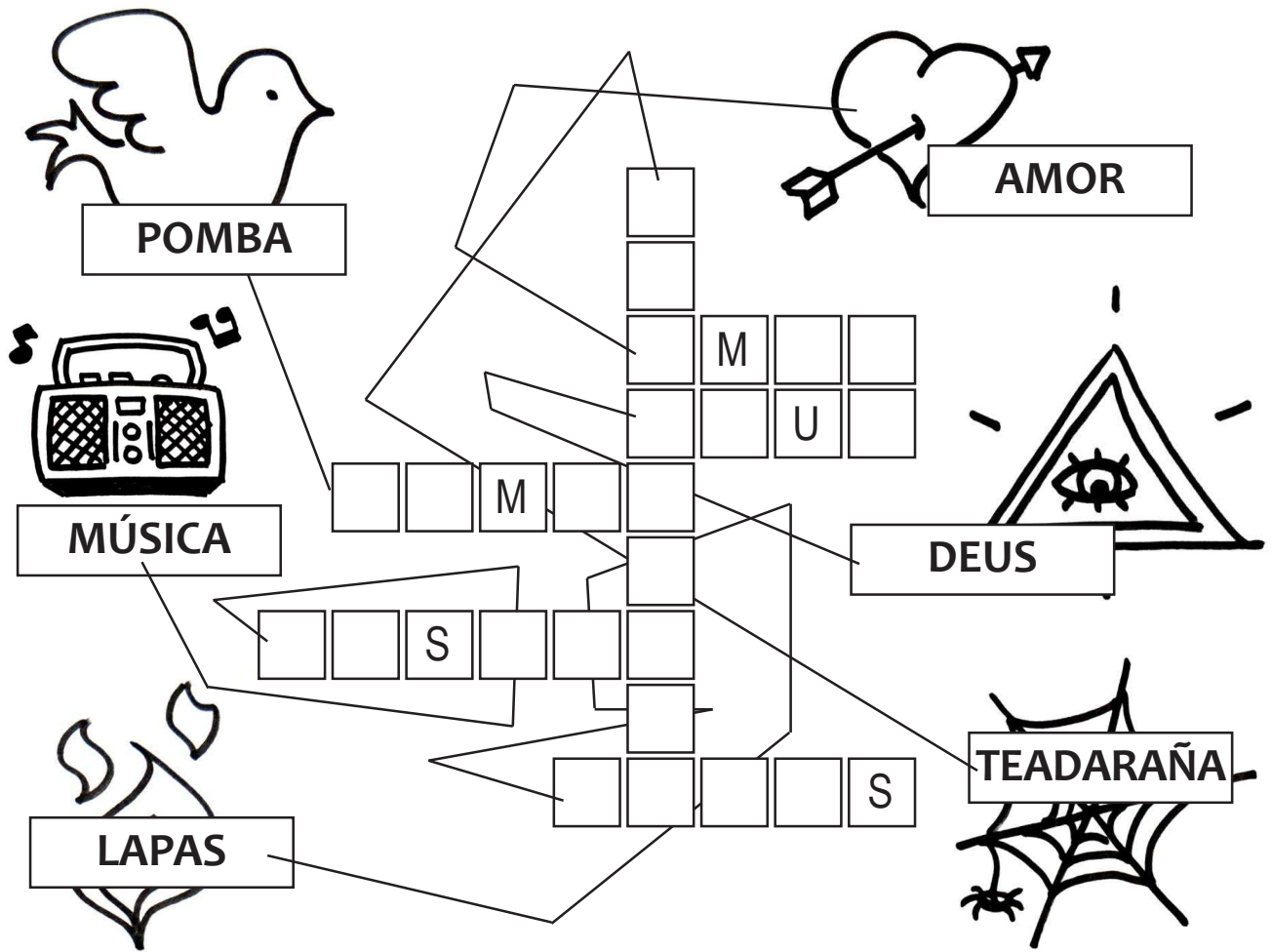

LIBRO MOEDA ESTOXO
AFÍA LATA PELOTA
BOTELLA PORTA RODA
LARANXA PEDRA GOMA
FOLIO ANTEOLLOS

19.- Os ríos, aparte de auga, tamén teñen os seus propios animais. Neste rebumbio aparece o nome de catro peixes que poden vivir na auga dos ríos. Localízaos e escríbeos onde lles corresponda.

20.- Resolve este encrucillado de imaxes con palabras que aparecen no poema «Coma unha espada», de Díaz Castro.

21.- Une os puntos, contando de dous en dous do 0 ao 42, e descubrirás o debuxo. Coloréao.

